

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Acta Ex Breviariis etiam vestustis collecta tom. V Martyrologii Hispani a
pag. 418.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
J. G.
Specti in
Mrl. memo-
ria et cultus,
caput ejus
Toletum

Romanum Martyrologium die 5 Octobris eum his verbis annuntiat: Eodem die sancti Attilani, episcopi Zamorensis, quem Urbanus secundus in Sanctorum numerum retulit; reperiturque hæc annuntiatio in Martyrologio Sanctorum Ordinis S. Benedicti, quod Romano, a Benedicto PP. XIV aucto et castigato, subjicitur. Consentiant Molanus, Galesinius, Wion, Menardus et Bucelinus. Hic tamen in eo ab aliis discrepat, quod deinde ex uno S. Attilano, ab Urbano II in Cælitum numerum relato, duos Benedictini Ordinis alumnos, duos Morerolensis canobii Priores, duos Zamorenses episcopos, duos denique Attilanos comminiscatur, sibi in omnibus similes, nisi quod unus, ut ipsi placet, anno Christi 820, alter anno 1006 ad immortalem vitam migraverit. Nos unum eundemque S. Attilanum credimus, quem S. Froilani socium ac sæculo x exevante coepiscopum existisse, supra ostendimus. Sed Sancti cultum prosequamur. Ejus Officium ecclesiasticum commune fuisse Zamorensi, Compostellanæ, Salmantinæ, Legionensi, Turiasonensi, Burgensi aliisque Hispaniæ diocesisibus, teste Tamayo Salazar ad hunc diem pag. 448, ex harum ecclesiarum Breviariis manifestum est. His nominatim addo Toletanæ ecclesiæ Officia Propria, de quibus Eminentissimus Cardinalis de Lambertinis lib. iv de Servorum Dei Beatific. etc. parte II, cap. 6, num. 4 loquitur: Inter Officia propria Sanctorum Toletanæ ecclesiæ et diocesis, edita Antverpiæ anno 1691 et signanter in Calendario proprio festorum prædictorum Sanctorum a summis Pontificibus approbato, die 9 Februarii in ecclesia matrice recitari videmus Officium S. Reinoldi martyris, die 11 Februarii Officium S. Aldegundæ, die 5 Octobris Officium S. Attilani episcopi et confessoris... quia in eadem ecclesia matrice asservantur insignes reliquiæ prædictorum Sanctorum. De priorum reliquiis quia actum apud nos suo loco est, de S. Attilani vero corpore quia in ipsis Actis sermo recurrit, ea hic de sacris ejus exuviis commemorabo, quorum nulla in Actis mentio fit.

e Zamorensi ecclesia a quodam sacrista delatum, aliæque ejus reliquiæ Zamorenses recensentur.

23 De his Yepesius in Chron. generali Ord. S. Benedicti Cent. 6, pag. 205 verbis Hispanicis, ut ante, a me Latine redditis, ita loquitur: Fautentur indigenæ (Zamorenses) corpori S. Attilani (olim in Zamorensi S. Petri ecclesia deposito) caput deesse, propterea quod sacrista quidam ecclesiæ S. Petri ratus, se de Toletana ecclesia optime meriturum, si partem aliquam insignem corporis S. Ildephonsi ei impertiret, sacrum aliquod caput abstulit, quod re ipsa non S. Ildephonsi, sed S. Attilani erat, ita disponente Deo, ut in tam inclytis urbibus honori et venerationi foret. Eodem Yepesio teste, præter Sancti corpus, quod Zamorani servant, plurimi etiam faciunt suppellectilem aliquam, qua Sanctus usus est, puta episcopali annulo, baculo aliisque hujusmodi rebus, quæ ejus memoriam renovare natæ sunt, additque laudatus scriptor, ipsam hospitalem domum, in qua Sanctus a peregrinatione redux diversatus est, etiam in honore esse, ibique depictam cerni admirabilis peregrinationis ejus, infra in Actis recensenda, historiam; subdit domum, ad locum hunc, quem solitarii incolunt, festis præcipuis solemnibus supplicantium agmine Zamorenses ire solitos esse, ubi vel ab episcopo vel ab alio præcipuo sacerdote sacrum Missæ Sacrificium celebratur et e suggestu verba ad populum fiunt. Ex quibus, quanta veneratio S. Attilani reliquiis impendatur, pronum est cognoscere.

Ceterum unde delati Toletum capitis S. Attilani D historiam hauserit Yepesius, nusquam ipse edicit, nec proin decidi facile potest, an illi potior, quam Manriqueo, ad annum Christi 1131 cap. 8 integrum Attilani corpus Zamoræ servari affirmanti, habenda fides sit. Id tamen ex memoratis eruditissimi Pontificis Benedicti XIV verbis mihi indubitatum fit, aliquas, easque insignes, Sancti nostri reliquias Toleti asservari, ob quas recitandi ejus ecclesiasticum Officium Toletanæ ecclesiæ facultas concessa sit, tametsi, quænam hæc sint, documentorum penuria edocere nequeam.

24 Reliquum est, ut de Actorum S. Attilani jam nunc edendorum auctoritate nonnulla disseram. Ac primo quidem, quæ in superiori Commentario pag. 232, num. 13 de S. Froilani Actis dicta sunt, hic pro insertis haberi postulo; nec enim illis certior quam his adjungenda in omnibus fides est, cum omnia, quæ illic referuntur, ex synchronis supparibus scriptoribus aut documentis hausta esse, nullo ex capite constet. Quia tamen Acta illa non tam Tamaji, cujus sæpe in antiquioribus fides nutat, quam traditionis non contemnendæ et sat veterum Breviariorum auctoritate niuntur, inter quæ, si Athanasio de Lobera pag. 229, num. 4 laudato credimus, nonnulla vix uno sæculo a SS. Froilani et Attilani obitu remota sunt, visum est Acta illa, quandoquidem primigenia nobis inviderit antiquorum temporum iniquitas, adjectis Annotatis nostris, hic recudere, ut lectori rerum S. Attilani curioso sic fiat satis. En igitur illa, prout ex plurimis Legendariis, præsertim tamen Zamorensi, variisque scriptoribus a Tamayo edita sunt, quibus quod notari meretur, eruditissimus Mabillonius Sac. Bened. VI, parte I, pagg. 82 et 83, Yepesius in Chron. Bened. Cent. VI ad annum Christi 985, et Athanasius de Lobera in Vita S. Attilani quantum ad substantiam consentiunt.

Acta qualia et cur hic edantur.

ACTA

Ex Breviariis variis etiam
vetustis collecta tom. V F
Martyrologii Hispani a
pag. 418.

Saluberrimum siquidem est gesta * cognoscere, tum ut eorum memoria, multis semper recensita laudibus, in perpetuum eluceat; tum etiam et maxime, ut illorum opera nobis documenta sint, et sancte vivendi iter ostendant. Et quamvis Sanctos omnes venerari jubeamur, eos tamen celebriori laude decet extollere, quibus peculiari quadam devotione et charitate præcipue devincti sumus. Hinc est, ut sanctissimi patris et præsulis nostri Attilani laudes et gesta nos Zamorani prosequamur officio singulari, quem apud omnipotentem Deum patronum egregium et præcipuum advocatum semper habemus, cui Pastori optimo nos, ut oves propriæ quondam custodiendæ, commissi sumus a.

Cur Sanctorum gesta conscribantur.
* supple Sanctorum

2 Hujus parentes, qui urbem Tarazonam b Hispaniæ incolebant, cujus et erant nobiles civis, cum prolis habendæ percupidi essent, mul-

a S. Attilani parentum vota, illius nativitas, institutio et monastica vita.
b

A tis et assiduis orationibus, jejuniis, oblationibus et elemosynis sibi a Deo largiendam postulabant. Quorum vota Deus exaudire dignatus, juxta eorum desiderium filium conferre decrevit. Hinc cœlesti revelatione mater monita dicitur, quæ protinus gravida effecta est, et filium Dei servitio mancipare promisit c. Tempore itaque constituto, eis desideratum contulit filium, quem ATTILANUM vocatum, ab infantia sanctis et bonis moribus imbuerunt. Humanarum atque sacrarum litterarum studiis traditus, in diebus paucis mirum in modum profecit. Cum vero annum quintum-decimum ageret, in monasterio, urbi Tarazonæ proximo d, ubi parentes ejus incolebant e, monachalem habitum sumpsit. Hic autem aliquot annos f singulari omnium virtutum speciminè et monastica disciplina observantia vixit, donec, sancti abbatis Froilani g audita fama, ei adherere, B vitamque cum illo agere decrevit.

Sanctus se comitem S. Froilano adjungit et monachis Prior præficitur;

h
i
k
l
m
n
o
p
q
r
s
t

creatur episcopus Zamorenensis et dein peregrinationem instituit;

3 Qui, obtemperans abbatis sui facultati h et fratribus vale dicto, gressus suos ad locum, ubi S. Froilanus delitescerat, perrexit, cujus comes factus aliquantulum cum eo vixit, quo usque hominum auras vitare et publica fugere loca decernentes, solitariae vitæ habitaculum quærentes aptum, ad montem Cuturrinum i accessere. ubi unusquisque sibi ædiculam construxit k. Sed cum eorum fama celebris protinus per totam pervolaret regionem, ad eos audiendos populorum frequentia confluebat. Hinc multorum precibus flagitati, ad oppidum Vesum l descendentes, plures accolæ et aliarum regionum turbas alimentis spiritualibus et corporalibus refecerunt. Nam constructo monasterio ibidem, divino favente auxilio, illico trecentis monachis congregatis m, B. Attilanus eorum Prior adsignatus est. Tunc temporis, cum res Christianitatis in periculo conspicerentur, frequentibus Saracenorum victoriis n, ita ut continuo, peccatis nostrorum exigentibus, alterum timeretur excidium, Froilani abbas et Attilani Prioris virtutes et prodigia ad Legionensium regem o devenere, qui, eorum sanctitatem exaudiens, ad se ut venirent, rogavit. Adfuit Froilanus, cui rex regni statum, Agarenorum insolentias et temporum angustias propalavit. Ast Abbas sanctissimus regi et proceribus iram C Dei propter eorum et populi peccamina, et, quid faciendum, ut Numinis misericordiam promererent, prædixit. Quo * in monasterium reversus, et copiosa pecunia donatus, Taborense p cœnobium construxit et postmodum Morerolense q, ubi cum Priore Attilano aliquantulum vixit.

* Inde

p
q

4 Et cum eo tempore ecclesiæ urbis Zamorenensis et Legionensis præsulibus orbatæ essent, horum Sanctorum fama rex, clerus et populus allecti, Attilanum Zamoræ, Froilanum Legionis pontifices elegere et in die Pentecostes r solemniter consecraverunt. Attilanus itaque in cathedra sublimatus, protinus templa, populos sibi commissos et clerum mira solertia regere s cepit ac per decennium continuus pertulit oratione frequenti labores. Sed cum suæ juventutis aliquarum imperfectionum recordaretur, pœnitentiam agere instituit et peregre proficisci abesseque pœnitens decrevit t. Quod ut absque nota perficeret, causas rationemque abundi suis fideliter demonstravit, quibus redditus episcopatus pauperibus dari præcepit, si aliter vero fieret, Octobris Tomus III.

Deum testabatur, qui eos æterno supplicio damnaret Jamque discessum parabat, cum, ecce, cuncti cives, uno pectore et ore clamantes, dicebant: « Ne oves Pastor deseras, te, quoque cumque ieris, sequemur. » At beatissimus Præsul, eis benedicens, futurum reditum brevi promisit. Jamjamque itinerans, dum urbis pontem, qui juxta divi Laurentii templum est, pertransiret, annulum pontificalem ex digito extrahens, hisce verbis in flumen dejecit: « Quando te revidero, omnium delictorum meorum veniæ certus ero u. » Inde cum uno familiari comitatus iter arripuit. Quo post aliquot dies clam relicto, mutato habitu, sub paupere veste, solus mendicans, loca sancta visens, biennium peregrinavit.

EX BREVIARIIS

u

5 Post hæc autem vocem cœlitis emissam ad suam sedem recerti jussum annulum pontificalem miro modo reperit x. Recipientes E sequenti die lucescente, in palatium episcopale pro sportula petenda (ut consueverant) profecti, Attilanum sibi in domo sua quiescentem et custodem reliquere. Quibus cum pisciculi pro eleemosyna largirentur, sui Hospitis memores pro eo etiam portionem postulant. Quibus unus magnus piscis datur pro illis tribus, reliquis exiguis pisciculis dimissis. Qui, ad ædiculam reversi, grandem illum piscem Attilano exenterandum tradunt, dum ipsi pro aqua et igne quaerendis eunt. Tunc vero sanctus Præsul dum illius piscis lactes evolveret, intra illius uterum annulum pontificalem, quondam in fluvio dejectum, reperit z. Tunc genibus flexis, manibusque in cœlum levatis, Deo ingentes gratias agens, dixit: « Benedictus Dominus, Deus Israël, qui visitavit et fecit redemptionem servi sui. Magnificent misericordiam tuam omnes, qui noverunt te, qui tempore opportuno ostendis miserationes tuas, et famulos tuos extollis et exaltas. Quando, Domine, me ruit anima mea videre munificentias tuas et quando consequi opem in medio tribulationis meæ: benedictus in æternum, Domine, qui facis mirabilia magna solus et timentes te glorificas et glorificantes te, das * illis escam * forte dans » tempore opportuno. Quis sum ego, Domine, » ut misericordias, quas hodie dextera tua mihi præmisit, indignus homunculus promererem. »

ad suam sedem recerti jussum annulum pontificalem miro modo reperit x

z

* recipientes

F

* forte dans

6 Quibus dictis, continuo totius urbis campana, nullo pulsante, sonitum ex se dedere aa. Quod miraculum videntes universi cives stupentesque, hospitia et ecclesias perquirunt; et cum nihil certum invenirent, dispensator episcopi illius pauperis recordatur, pro quo eremicolæ eleemosynam petierant. Quo audito, civitas universa ad ædiculam illam propere confluit. Quibus Attilanus etsi veste dirupta, sacco atque centone ante indutus erat, tamen statim, mirabile visu, cœlesti ac pretioso cultu pontificali ornatus, civibus ad se quaesitum obviam venientibus egreditur bb. Quod cuncti videntes admirati Pontifici gratulantur et cum grandi gaudio et pompa eum in urbem deducunt. Ubi sancte atque pie vivens post septennium cc in Domino obdormivit die 3 mensis Octobris anno Domini

et non sine prodigio Zamora recertus, ibidem postea moritur.

aa

bb

cc

EX BREVIARIIS
dd

mini 4009, ætatis suæ 70, pontificatus 19 dd. Cujus corpus lachrymis omnium tumulatum, ad ejus sepulcrum hoc insculpsit epitaphium devotio.

Ejus epitaphium

7 Continet hæc fossa Attilani præsulis ossa, Quem Zamora diu est venerata decora. Iste sub abbatis Froilani nomine gratis Dum monachus vivitque, Prioris munus obivit.

Denique Pastoris baculo exaltatus honoris, Omnibus ornatus virtutibus iste Beatus Et populum rexit; nec juris symbola flexit.

Pauperibus factus pater, cognomina nactus

Est pia, pupillisque magister factus et illis Distribuens panes: reprimebat robore canes Omnibus in locis elegantis fulmine vocis.

Et viduis tutamen erat, nam pectora Flamen Imbuerat tantis dogmatibus incluta sanctis, Vixerit ut Præsul charismate plenus: et exul

(Ut fieretque Deo gratus) funesta reatus Antiquæ vitæ plorans peccamina tritæ

B Transegit binos annos; ac denique humanas Convertens gressus, cœlesti voceque pressus,

Amplectensque bonos, quos mittunt cymbala sonos,

Urbem concedit, Sanctusque ad munera reddit

Pastoris grata. Hinc conscendens astra beata Nobis in hac fossa et vota obseravit et ossa ee.

ee
et canonizatio
per Urbanum
PP. II.

8 Hinc cum pluribus clareret miraculis et Deus assiduis ejus sepulcrum honoraret prodigiis, quibus Hispania tota invisebatur impleta

ff. Urbanus II, Pontifex maximus, sanctum Præsulem inter Sanctorum numerum adscripsit anno Domini 1089 vel circiter gg. Cujus sacra pignora in ecclesia S. Petri, quæ tunc cathedralis erat hh, honorifice elevata et in ara majori reposita, intra argenteam arcam inclusa aliquando permansere, donec, ibidem invento copore ii S. Ildephonsi, præsulis Toletani, quod Christiani Toletani in illa ecclesia reconditum in Hispaniæ excidio reliquerant, illud juxta

S. Attiliani sacras exuvias simili argentea theca supra arcum loco majoris aræ, ferrea crate custoditum et septem kk clavibus obseratum, repositum visitur. Quorum Deus meritis Sanctorum huc usque mirabilia facit hominibus, opem illorum implorantibus et fide plena ad eorum sepulturas concurrentibus, ut innumera ad parietes templi pendentia testantur spolia, præstante D. N. Jesu Christo, qui cum Patre et S. Spiritu regnat in sæcula. Amen.

C.
kk

ANNOTATA.

a Præfationem hanc ex Zamorensi Legendario depromptam a Tamayo fuisse, ipsa res loquitur. At quanta Zamorensis codicis hujus antiquitatis sit, Tamayus silet; nec quidquam mihi suppetit, unde hæc ostendi possit.

b Tarazona, quæ Baudrando Turiaso est, ita ab hoc describitur: Urbs Celtiberorum in Hispania Tarraconensi Ptolemæo et Antonino, quæ TURIASO Plinio, nunc TARAÇONA urbs Hispaniæ in Aragoniæ regno, episcopalis sub archiepiscopo Cæsaraugustano, ad fluvium QUEIOS dictum,

... sita est prope montem Caunum, in limite D Castellæ Veteris, 4 leucis a Tabela distans in Occasum hybernum Soriam versus 8, a Bilbili 10, in Septentrionem Calagurim versus. In hac autem urbe ex nobili stemmate natum fuisse S. Attilanum, asserentibus Breviariis et, quotquot de ejus gestis scripserunt, auctoribus, cum nihil aliunde obstet, credi merito potest.

c Eadem hæc Athanasius de Lobera pag. 580 versa tradit, Zamorensis Breviarium, uti et Lectionarium narrationis suæ testes adducens.

d Hoc Benedictini Ordinis monasterium una leuca Turiasone dissitum fuit, ut censent Lobera pag. 384 et Ypezius. Hodiedum, inquit hic Hispano idiomate Centuria 6, pag. 203, illius ruinæ visuntur, exstatque etiamnum ecclesia, quæ a S. Benedicto nomen servat, vicinusque campus MONASTERII CAMPUS appellatur atque in adjacente loco, LOS FATOS dicto, S. Benedicti obitus et translationis festa recoluntur.

e Prope illud monasterium non habitasse, sed pietatis ac devotionis gratia nonnumquam eo S. Attiliani parentes accessisse, scribit Lobera pag. 383 versa. Id ipsum forte sub obscuris Actorum verbis hic indicatur.

f Lobera, jam sapius laudatus, pag. 384 versa tradit, S. Attilanum ad decennium hic degisse; at dicti sui eadem aut testem non producit.

g Vide de eo hic pag. 233 et seq.

h In Legionensi præsertim regno non inusitatum fuisse, ut cœnobitæ Benedictini, petita abbatibus sui facultate, anachoreticam vitam, dimissa cœnobitica, ducerent, Ypezius Centuria 6, pag. 200 docet, variisque alibi relatis exemplis demonstrat.

i Vide Annotata ad Acta S. Froilani lit. h.

k Adi Acta S. Froilani num. 3.

l Eadem hæc referuntur in Actis S. Froilani num. 3 et lit. k.

m Consule Acta S. Froilani num. 4.

n Vide Annotata in Acta ejusdem Sancti lit. l.

o Nempe Ramirum III, de quo adi Annotata in S. Froilani Acta lit. m.

p De Taborensi seu potius Tabarensi monasterio actum in iisdem Annotatis lit. p.

q De Morevolensis cœnobitæ situ vide ibidem lit. r.

r Anno Christi 990, ut plerique censent, atque adeo die 30 Maii, ut in Annotatis ad Acta S. Froilani lit. v dictum est.

s Cum ante annum Christi 990 ab Almanzore, Maurorum duce, destructa Zamora esset, credibilis est, S. Attilanum potius de restaurandis utcumque templis et adunando disperso grege cogitasse, quam templa, populum et clerum mira solertia regere potuisse.

t Peregrinationem, a S. Attiliano susceptam, Marineus Siculus lib. v de Rebus Hispanicis, Manriqueus in Annalibus Cisterciensibus, Surius aliique hagiologi eodem sermone, ut sequitur, modo referunt.

u Simile quid de S. Arnulpho, episcopo Metensi, in ejus Vita narrat cœvovus ejus biographus tom. IV Jul. pag. 436, num. 7 et Sæc. 2 Bened. pag. 150.

x S. Attilanum cœlesti voce a peregrinatione sua Zamoram revocatum fuisse, tradit etiam ejus epitaphium sub finem.

y De ecclesia S. Sepulcri Zamorensi meminit Davila tom. II Theatri Eccles. pag. 384.

z Di-

A z Dices, historiam hanc ex memorata S. Anulphi Vita de prompta esse, adeo altera alteri consonat, præterquam quod illa pro Hispani biographi genio non nihil amplius exornata suisque adjunctis vestita magis sit.

aa Cum anno Christi 1002 necdum Zamora ita e ruinis suis post illatam ei ab Almanzore vastitatem emersisse videatur, ut et turres et campanas passim haberet, liceat interim, dum quis illam vel tum instauratam ostenderit, de prodigioso illo campanarum sonitu nonnihil ambigere; quin imo etiamsi tum temporis campanas Zamoræ passim exstitisse certum esset, non hinc tamen prodigium illud indubitatum fieret, cum a nullo æquali scriptore, nedum auro teste, memoriæ traditum reperitur.

bb De caelesti illo ac pretioso cultu pontificali, quo subito S. Attilanus ornatus fuisse hic dicitur, silent alii passim scriptores. Quo ex fonte illud haustum sit, divinare non possum.

cc Nimirum, ut vulgo creditur, completum, ut adeo narrationi huic non adersentur alii, cum dicunt, Sanctum postea vixisse annos circiter octo, sanctis semper operibus incumbentem.

B dd Si hæc recte docet communis sat veterum scriptorum consensus, natus fuerit S. Attilanus anno Christi 939, et Zamorensis episcopus, ut etiam supra dictum est, consecratus anno Christi 990.

ee Cum Epitaphium illud nullas exhibeat notas chronicas, ejus antiquitas exacte definiri nequit. Si tamen conjecturis, dum veritas certo erui non potest, locus detur, suspicor illud, vel exente sæculo xi vel ipso sæculo xii, quo tempore usitatissimum erat, rhythmum seu monotoniam, neglecto subinde syllabarum metro, in versibus quærere, hoc Epitaphium Sancti nostri sepulcro positum fuisse. Certe etiam eruditissimo Mabillonio antiquitatem sapere visum est.

ff Dolendum sane, vel neminem prodigia illa litteris complectam esse, vel ea ad nostra usque tempora diligentem servata non fuisse.

gg Vide Comment. num. 18 et seqq.

hh Hujus ecclesie mentio fit in Historia Revelationis seu Inventionis corporis S. Ildephonsi apud nos die 23 Januarii pag. 538; hanc autem

S. Petro sacram ædem ecclesiam cathedralem antiquitus fuisse, diserte testatur Joannes Egidius Zamorensis, sæculi xiii exeuntis scriptor in Historia Translationis et Inventionis corporis B. Ildephonsi, quam in Supplemento Januarii edituri sumus, desumptam, teste Joanne de Ferreras, ex authentico Ms. Zamorensi, in quo hæc expressa leguntur: Christiani residui, qui manus evaserant vastatorum (Arabum sæculo viii ac deinceps Hispaniam depopulantium) tamquam fidei zelatores, sacratissimas ecclesiarum reliquias, juxta quod eis erat possibile, collegerunt, ut in Asturias deportarentur, inter quas corpus B. Aldefonsi, Toletani archiepiscopi, deferentes, cum eodem Zamoram venerunt, et in ecclesia B. Petri, ubi sedes cathedralis fuerat aliquando, pignus sanctissimum reposerunt.

ii Regnante non Alphonso VIII, sed hujus nominis Legionis et Castellæ rege X, et Assuero, seu, prout in authentico Ms. Zamorensi, mox laudato, legitur, Sugerio episcopo Zamoremensem ecclesiam gubernante, dum nempe anno Christi 1260, ut Joannes de Ferreras scribit, ecclesia S. Petri repararetur, hanc corporis S. Ildephonsi inventionem contigisse, auctor est laudatus Egidius Zamorensis, qui non modo, ut ad marginem Ms. illius authentici adscripta verba testantur, Sugerii episcopi tempore floruit, sed etiam ex ipsius ore nonnulla, quæ refert, audivit.

kk Angelus Manrique Annal. Cisterc. ad annum Christi 1131, cap. 8 in fine, trium dumtaxat clavium mentionem facit. Utri autem hic assentiendum sit, an Actis, an Henrico, non est operæ pretium disputare. Porro lubet Henrici verba, quæ hic faciunt, recensere. Zamoram, inquit loco citato, Attilanus integer ornat, pestilenti contagio (vide Loberam pag. 445 et seqq.) per ipsum non semel liberam, juncto sepulcro Ildephonsi Toletani, qui et ibidem quiescit, et cui ut hospiti cedit nomen basilicæ, cætera æquales. Reserare cancellos nemini licet, absente aut inscio abbate Morerola, pence quem una e tribus thesauri clavibus. Sed nec in publicum prodire visus est, et prodiit quidem hoc ipso nostro sæculo (nempe 17, quo laudatus Manrique hæc scribebat) nisi delatus a filiis sui cœnobii.

DE B. PETRO DE IMOLA, EQUITE HIROS.

S. JOANNIS,

FLORENTIÆ IN HETRURIA.

SYLLOGE.

ANNO MDCCLXX.
Beatus, quem
in Martyro-
logium suum
Universale
intulit Cas-
tellanus,

Et si nulli prorsus hagiologi, sive Itali, sive alii, sæculo præsentis antiquiores, B. Petrum, de Imola seu de Foro Cornelii, quæ Emilia, nobilis Italiae regionis, sub ditione Pontificia Bononiam inter et Faventiam sita urbs est, a loco natali vulgo cognominatum, in Fastis sacris, a se concinnatis, commemorarint, cum tamen in Martyrologium suum Universale, cum id anno 1709 typis Parisiensibus editi, Castellanus ad hunc diem intulit Gallicis hæc Latine a me redditis

verbis: Florentiæ beatus Petrus de Imola, eques S. Joannis Hierosolymitani, Prior Romanus, Jacobus Bosius sacri Ordinis illustrissimæque Militiæ S. Joannis Hierosolymitani, qui Ordo communius modo Melitensis Ordo vocatur, Historiam anno 1594 typis Vaticanis Romæ in lucem emisit, aliæque Operis hujus editio multo auctior sæculo proxime elapso prodiit. In posteriori e binis hæc editionibus, quarum sola antiquior penes nos exstat, de B. Petro nostro part. 4, lib. 13 tractatur, nullaque hujus scripta inveniri Acta, auctor docet, uti ex Josepho Maria Brocchio,

C. B.